

W STRONĘ RÓWNOŚCI. JAK NIE DAĆ SIĘ STEREOTYKOM

AUTOR: ROBERT PRUSZCZYŃSKI

ODNIESIENIE DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ VI – VIII SP:

- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- ukierunkowanie ucznia ku wartościom

EFEKTY KSZTAŁCENIA: (WIEDZA, KOMPETENCJE, POSTAWY)

Uczniowie i uczennice:

- Wykorzystują popkulturę jako punkt wyjścia do mówienia o swoich doświadczeniach
- Krytycznie analizują teksty kultury
- Rozumieją jawne i ukryte zasady rządzące szkolnym życiem
- Sprzeciwiają się wykluczeniu ze względu na płeć biologiczną/kulturową ze szczególnym uwzględnieniem wyglądu fizycznego

Pojęcia kluczowe:

Seksizm - pogląd o wyższości jednej płci nad drugą. Nierówność wg tego przekonania jest uzasadniana naturą lub kwestiami kulturowymi. Może dotyczyć wymiaru biologicznego, moralnego, intelektualnego. Najczęściej pojęcie to stosowane jest w kontekście postrzegania kobiet ze względu na ich płeć, jednak może być także używane w odniesieniu do negatywnego nastawienia, przekonań, działań wobec mężczyzn.

Role płci - są to społeczne normy, oczekiwania i przepisy na to, w jaki sposób w danej kulturze, w danym społeczeństwie należy „być kobietą” i „być mężczyzną”. Ten społeczny przepis zakłada, że role odgrywane przez kobiety i mężczyzn w społeczeństwie są rozłączne, komplementarne i ściśle związane z płcią biologiczną. Zakłada także, że sfery funkcjonowania kobiet i mężczyzn są odmienne, wyznaczając osobom ze względu na ich płeć biologiczną

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

priorytetowe obszary aktywności, normy zachowania, preferowane wartości.

Słowa kluczowe: szkoła, reprodukcja ról płciowych, regulowanie wyglądu

A. ĆWICZENIE WSTĘPNE

ĆWICZENIE	CZAS	MATERIAŁY
<p>BUTY</p> <p>Podziel klasę na 4-5 grup. Zadbaj, aby w każdej grupie było maksymalnie 6 osób.</p> <p>Każdej grupie rozdaj Kartę pracy nr 1: zdjęcia i rysunki różnych butów: szpilki, buty sportowe, lakierki</p> <p>Poproś o uzupełnienie Karty pracy nr 1: dopisanie do obrazków okazji, na które należy założyć konkretne buty (np. szkoła, spotkanie rodzinne, spotkanie ze znajomymi, sport)</p> <p>Wskazówka: Możesz zwrócić uwagę, aby uczniowie/uczennice odwoływali się jak najczęściej do własnych doświadczeń (np. „jak jadę do babci rodzice mówią, że nie wypada w trampkach”), a nie doświadczeń innych, szczególnie osób dorosłych</p>	Do 10 minut	Karta pracy nr 1

B. GŁÓWNE ĆWICZENIE

ĆWICZENIE	CZAS	MATERIAŁY
<p>GŁOSOWANIE I DYSKUSJA</p> <p>Obejrzyj wraz z klasą fragment odc. 412 docudramy „Szkoła” : <i>Nauczycielka pokazała licealistce, jak chodzić na szpilkach</i> (Przygotowując się do dyskusji możesz obejrzeć cały odcinek „Szkoły”)</p> <p>Przeprowadź głosowanie na temat: Czy nauczycielka pomogła uczennicy?</p> <ul style="list-style-type: none">• Rozdaj uczniom/uczennicy czerwone i białe kartki o	20 minut	Rzutnik, komputer z Internetem, białe i czerwone kartki, flamastry

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

formacie A4;

- Napisz na tablicy pytanie: Czy nauczycielka pomogła uczennicy?
- Poproś osoby, które zgadzają z tym zdaniem, aby podniosły białą kartkę;
- Poproś osoby, które nie zgadzają się z tym zdaniem, aby podniosły czerwoną kartkę;
- Poproś uczniów i uczennice o dopisanie 1-2 zdań komentarza z uzasadnieniem na wybranej kartce;
- Poproś uczniów/uczennice o przyklejenie kartek na "tak" na jednej ścianie, a kartek na "nie" na drugiej ścianie;

Przeprowadź analogiczne głosowanie, ale zadając pytanie: **Czy nauczycielka powinna pomóc uczennicy uczyć się chodzić na obcasach w trakcie przerwy?**

Przedyskutujcie odpowiedzi. Postaraj się, aby w rozmowie omówiono następujące kwestie:

- Jak wygląda atrakcyjna kobieta? Co o tym świadczy?
- Czy można się podobać chodząc w trampkach i bojówkach? Czy kanony piękna dla wszystkich są takie same? Czy są zmienne?
- Dlaczego Jola chciała nauczyć się poruszania w szpilkach? Co chciała zyskać?
- Dlaczego nauczycielka zdecydowała się jej pomóc?
- Dlaczego i jak Jola chciała się zmienić, aby spodobać się chłopakowi?

Wytłumacz, że istnieją pewne zasady dotyczące wyglądu i zachowania kobiet i mężczyzn, które są dostępne większości ludzi. Możesz odwołać się do sceny z docudramy: jasno odczytujemy, że makijaż, buty na obcasie i sukienka podkreślająca sylwetkę to stereotypowo kobiece atrybuty, które przyciągają uwagę mężczyzn. Te wzorce kłócą się jednak z zapisami w regulaminach szkolnych, które zalecają strój niepodkreślający cech płciowych.

Czy więc nauczycielka powinna uczyć jak chodzić na szpilkach? Weź pod uwagę, że w docudramie jej zachowanie obserwuje grupa

<p>dziewcząt, które umacniają się w stereotypowym widzeniu świata. Zakłada ono, że w przypadku braku oczekiwanego zachowania, lub powtarzania niewypowiedzianych, lecz obowiązujących wzorców osobę, która nie wpisuje się w schemat wyglądu i zachowania czeka ostracyzm bądź krytyka społeczna. Takie automatyczne wchodzenie we wzorce nazywamy reprodukcją ról płciowych. Pamiętaj, że zawsze istnieje pole negocjacji z tymi wzorcami, można spróbować, na ile jakieś rozwiązania odpowiadają konkretnej osobowości czy temperamentowi – nie wszyscy musimy być tacy sami.</p> <p>Wskazówka: Przejrzyjcie regulamin waszej szkoły. Zwykle regulaminy takie narzucają noszenie zmiennego obuwia sportowego na jasnym, miękkim spodzie. W regulaminach są też zapisy dotyczące makijażu, długości spódnic itp. Częściej dotyczą one regulacji stroju dziewczyn niż chłopców. Dlaczego? Czy waszym zdaniem to w porządku, że szkoła reguluje wygląd uczniów? Dlaczego?</p>		
<p>PRZEŁAMUJĄC STEREOTYPY</p> <p>W poprzednim ćwiczeniu podjęta została tematyka siły stereotypów, które bywają silniejsze niż oficjalne zakazy i nakazy. Celem ćwiczenia drugiego jest uświadomienie sobie, jakie wzorce sami reprodukujemy oraz pokazanie, że można nad nimi krytycznie pracować.</p> <p>Rozdaj grupom zdjęcia osób (Karta pracy nr. 2) oraz różne określenia cech: jedne grupy powinny dostać cechy negatywne, inne grupy - pozytywne (Karta pracy nr. 3).</p> <p>Poproś uczniów i uczennice by zrezygnowali z określeń, które ich zdaniem nie pasują do zdjęć. Następnie poproś napisali krótką charakterystykę osób przedstawionych na zdjęciach. Poproś każdą z grup o odczytanie charakterystyki.</p> <p>Przedyskutujcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dlaczego w ogóle nie zrezygnowaliście z przypisywania cech nieznanym osobom? (o ile to prawdziwe) • Czy podane cechy miały wpływ na wasze charakterystyki? • Na jakiej podstawie oceniamy drugą osobę? Czy zawsze 	20 minut	Karta pracy nr 2 i Karta pracy nr 3

<p>jesteśmy obiektywni i obiektywne? Czy ulegamy sugestii?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy atrakcyjna osoba jest uznawana za lepszą? • Czy płeć ma znaczenie w przypisywaniu pozytywnych/negatywnych cech? • Czy to sprawiedliwe? <p>Wskazówka: Zwróć uwagę na umowność naszych ocen – dla jednych osób dziewczyna ze zdjęcia będzie refleksyjna i poetycka, dla innych – zamknięta w sobie. Czy tego typu oceny pogłębiają naszą faktyczną wiedzę na jej temat?</p> <p>Zwracaj uwagę na stereotypy związane z płcią, które pojawiają się w wypowiedziach oraz opisach. Staraj się odwracać sytuację, pytać: a jeśli byłaby to dziewczyna/chłopak? Czy nadal byłoby to pozytywne/negatywne?</p>		
--	--	--

C. REFLEKSJA/EWALUACJA

Scenariusz pogłębia tematykę stereotypu oraz wzorców kobiecości/męskości, które nie są tylko zestawem wzorców estetycznych, ale realnymi ograniczeniami, które nakładami sobie sami/same.

Mają one wpływ na codzienne życie uczniów i uczennic. Jesteśmy oceniani i oceniane przez pryzmat wyglądu, co nie zawsze jest zgodne. Wygląd oraz sposób ubioru mają odzwierciedlać indywidualne wybory, być zapisem życiowej drogi oraz samoświadomości, które zwykle nie dają się łatwo sformatować. Konieczność wpisania się w gotowy wzorec wywołuje w uczniach/uczennicach frustrację, brak akceptacji dla własnego wyglądu oraz spadek pewności siebie.

D. SUGEROWANE DALSZE KROKI

Anonimowa ankieta pośród uczniów i uczennic na temat: „Czego się dowiedziałem w czasie zadania?”

Zadanie domowe: Obejrzyj kilka odcinków popularnych seriali, w których bohaterami i bohaterkami są twoi rówieśnicy. Wypisz stereotypy związane z wizerunkiem chłopców i dziewcząt, które tam występują.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

KARTA PRACY NR 1

Obraz	Lokacja	Licencja
File:White stiletto high-heels.jpg	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:White_stiletto_high-heels.jpg	https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en
Jeden sneaker	https://publicdomainvectors.org/pl/wektorow-swobodnych/jeden-sneaker/66770.html	https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/
mens-shoes-4799688_960_720	https://pixabay.com/no/illustrations/menn-sko-oxford-retro-sko-sko-menn-4799688/ , autorka: AnnaliseArt	https://pixabay.com/no/service/license/

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

CEO
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

KARTA PRACY NR 2

Obraz	Lokacja	Licencja
entrepreneur-593358_960_720	https://pixabay.com/pl/photos/przedsi%C4%99biorca-starcie-uruchomienie-593358/	https://pixabay.com/pl/service/license/
Alone_attractive	https://pixabay.com/pl/photos/alone-attractive-beauty-glamour-4480441/	https://pixabay.com/pl/service/license/

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

CEO
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

KARTA PRACY NR 3

Lista A

SAMODZIELNOŚĆ

LOJALNOŚĆ

DOBRA ORGANIZACJA CZASU

PEWNOŚĆ SIEBIE

PRACOWITOŚĆ

Lista B

NIESAMODZIELNOŚĆ

BRAK WIEDZY

OBOJĘTNOŚĆ

UPÓR

GADATLIWOŚĆ

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

